

pro ACTIUNEA CATOLICA ROMANA

Tribuna libera pentru unirea Bisericilor fundata in 1955 de
CONSTANTIN DRAGAN

Dupa potop: scrisoare din Romania

“Apele au distrus tot ce-au întâlnit în cale...”

Reproducem, fără să schimbăm un cuvânt, scrisoarea adresată sorii sale de la Roma, de un martor al apocalipticeii catastrofe care s'a abătut asupra României. E un document sgu-duitor în sinceritatea și adevărul lui, dar în același timp mângâietor prin înțeleapta acceptare a acestei calamități în care poporul Român a dat dovadă de o exemplară solidaritate, de o forță morală care e cea mai bună garanție de grabnică reconstruire a patrimoniului național distrus.

Draga mea,

când, alarmată, mi-ai dat telefon, interesându-te de tot ce se petrece în România, și-am făgăduit că-ți vom scrie cu amănunte care este situația. Am întârziat cu împlinirea acestei făgăduinți din două motive: întâi pentru că bătrâni fiind, mai dăm uitării multe; al doilea pentru că încă nu suntem dumeriți cu ce să începem, ce să spunem și ce să lăsăm la o parte. Sunt enorm de multe de spus. Dezastrul, în părțile unde a fost — Ardeal, Moldova, de-alungul Dunării, în Banat și peste tot, pe cursul apelor —, a cuprins, cum nu s'a mai pomenit, sate, câmpuri și livezi, case și întreprinderi industriale, creșe, spitale, șosele și terasamente de căi ferate, gări și tot ce-a găsit în cale. Apă, apă, apă. Viitură după viitură, pe neașteptate, ziua, noaptea, cu și fără vestire.

Apele au crescut câțiva metri peste cotele normale prevăzute la inundații, și-au sters în unele locuri, orice urmă de așezare omenească. Peste tot au cărat mai departe bunuri ale oamenilor, fără nicio cruțare. Nu puține au fost cazurile în care au dus cu ele și vieți omenești, fără alegere, smulgându-le din somn sau cu atâta furie încât oame-nii n'au putut să reziste sau să se refugieze.

Si aceasta, zile și zile la rând, viiturile revenind una după alta. Ce-a lăsat în urmă o astfel de calamitate nu e ușor de înțeles decât văzând la fața locului. Si cine a văzut, s'a îngrozit. Noi am fost ținuți la curent cât s'a putut și s'a crezut necesar, prin presă, prin radio și televiziune. De fiecare dată am așteptat, și încă așteptăm cu înfrigurare, cu groază dar și cu nădejde că vor trece știrile și imaginile acestei urgii.

Desigur nu toată Tara a fost cuprinsă de

acest cataclism, dar toată suflarea omenească s'a cutremurat, s'a îngrozit și s'a mobilizat să refacă, și cât mai în grabă, ce se poate reface; să aline suferințele și să sprijine întreaga operă de refacere prin contribuții de tot felul: bani, obiecte, adăposturi.

Numai viețile omenești nu se mai pot reface, și au fost enorm de multe vieți pierdute, deși până acum o cifră exactă nu s'a comunicat și poate e mai bine să știe numai cei în drept de a ști.

Ce-a rămas în urma puhoaielor e tot așa de greu de imaginat: case, câmpuri, semănături, unități de producție înămolite, în greu impas de rodnicie și de refacere.

Se spune, succint, în Biblie cum a fost cu « potopul lui Noe »; citim și ne îngrozim. Acum trăim un astfel de început de potop și imaginația poate întregi restul de care sperăm să fim scutiți.

În toată această avalanșă distructivă, în toată această groaznică nenorocire au ieșit însă la iveală și aspecte de o înălțătoare frumusețe, de eroism; de admirabilă jertfă; de o solidaritate umană de neînchipuit; de o copleșitoare durere dar și de o măreață explozie de nădejde.

Mitologia antică vorbește despre pasărea Phoenix, care s'a renăscut din cenușa ei. Noi trăim azi această legendă, această simbolică realitate prin propriile noastre eforturi de refacere. Când zic « noi » înțeleg neamul acesta al nostru, locuitorii acestei Tări, fără deosebire de origine, de religie, de limbă. Mai mult ca oricând, durerea comună a contribuit la înfrățirea în opera de ajutorare reciprocă, la dovedirea umanității omului, de multe ori uitată la huzur.

Numai că ceea ce s'a construit și s'a agornisit în ani și ani, a fost distrus într'o rapidă prăvălire de zile, ore, minute. Si va trebui să treacă iarăși ani și ani până să se refacă totul, cu trudă și cu jertfe uriașe.

Românii, de la cel mai mare și până la cel mai mic ca vârstă și putere socială, toți, până la unul, la locul lor de muncă și-au concentrat avântul și puterea, și-au încordat voința și energia, și-au pornit cu elan la a-și da contribuția pentru refacerea a tot ce-a fost.

Această dăruire, fără ezitare, antrenează și

sporește spiritul de jertfă și încrederea în forțele creatoare.

Vorbind pe limba și prin concepția noastră creștinească, durerea ne înțelepțește, ne verifică, ne purifică, ne înalță și ne întărește, pentru că nu ne pierdem nădejdea în Dumnezeu, cel Atotputernic, bun și drept. « Certat-m-a Domnul, dar morții nu m'a dat ». Si și de data aceasta neamul nostru va ieși din nenorocirea care l'a lovit mai vânos, mai plin de avânt, în munca lui constructivă. Bun este Domnul.

Ceeace a impresonat pe toată lumea, mai mult chiar decât ceea ce se petrece « la noi acasă », este dovada solidarității, am putea spune « universale ». În fața acestei calamități s-au prezentat cu acțiuni concrete de compătimitate, State și popoare, instituții și oameni de pe tot globul. Fiecare, cu cât a putut sau a socotit că este necesar, a dat dovada aceleiași înfrățiri umane, indiferent de neam, rasă, religie, etc. Indiferent de concepțiile politice sau de ranchiunurile trecă-

toare. Ne mișcă până la lacrimi știrile ce ni se dau despre toată avalanșă — tot avalanșă, dar constructivă — a eforturilor comune ale oamenilor de pretutindeni. Si — bine înțeles — dintre aceștia nu puteau lipsi românii. Românii care-și duc viața departe de Tară, departe de ai lor, temporar sau poate pentru totdeauna, dar care nu pot să nu simtă românește și care acum dau dovadă concretă de dragostea lor pentru « ai lor », pentru neamul din care fac parte, pentru Tara în care s'au născut și căreia îi aparțin, chit că nu-i mai respiră aerul pe loc, dar se hrănesc cu dorul și amintirile; răniți și ei de rănile celor de-o lege și de un neam cu ei, contribuie de departe la alinarea acestor dureri și la vindecarea lor.

“Pastele în folklor”, tema Simposionului din 17 Aprilie 1970 de la Fundatia Europeana Dragan

În 17 Aprilie 1970 s'a ținut, la Fundația Europeană Drăgan, un Simposion asupra temei « Pastele în folklor », organizat de această instituție în cadrul acțiunii pentru unificarea datei Paștelui.

Ca precedentele întruniri ecumenice și acest Simposion a fost o confruntare edificantă a tradiției ortodoxe cu tradiția catolică de care sunt legate datinile respective privitoare la sărbătoarea Paștelui.

Conferențieri ai întrunirii au fost Prof. Paolo Toschi de la Universitatea din Roma — pentru catolici — și Prof. Spyridon Avouris de la Atena, pentru ortodoxia răsăriteană, prezenți publicului de Monsiniorul Stefano Virgulin, ca în celelalte Simposionuri organizate de Fundația Europeană Drăgan moderator și coordonator al discuției.

Dăm mai jos o sinteză a celor două interesante comunicări, care au fost ascultate cu viu interes de un public ales.

« Pastele în tradiția poporului grec »

Cele două mari sărbători ale calendarului ortodox, Paștele și Crăciunul, inspiră în Grecia o seamă de manifestații și de datini a căror origină trebuie căutată în antichitate.

Motivul care a dat naștere la aceste datini au fost identificate de conferențiar cu următoarele izvoare: 1) iconografia bisericească și originalitatea riturilor pascale ale Bisericii grecești; 2) tradiția, care leagă această « sărbătoare a sărbătorilor » de primăvară. Pentru anul agricol primăvara e un început de viață nouă; pentru Grec Paștele înseamnă speranță și făgăduință a Învierii și a vieții veșnice; 3) pentru poporul grec, subjugat timp de veacuri de Turci, Învierea Domnului a implicat totdeauna o speranță de răscumpărare și de eliberare de dominația turcească (1453-1821).

Datinile pascale în Grecia se împart în trei categorii: datini bisericești, sociale și familiare.

Datini bisericești. Lumina sfântă și nouă adusă în lume de Învierea lui Christos e transmisă credincioșilor, de la altar, de preotul oficiant, înainte de începerea Liturghiei nocturne a Învierii. La lumina aceasta credincioșii urmăresc întreaga slujbă a Învierii, la sfârșitul căreia ei își duc cu sine acasă lumânarea, care trebuie să rămână aprinsă. Ajunși acasă, vor face cu fumul lumânării semnul crucei în grindă, sau pe partea de sus a ușii. Crucea aceasta va feri familia de boli și de alte rele. Cu acciași lumânare țărani atinge apoi vitele sterpe și pomii neroditori.

Datini sociale. O datină răspândită în mai tot cuprinsul Greciei, și care prezintă afinități cu tradiția romană de a se desbăra de lucrurile uzate aruncându-le pe fereastră în momentul în care sirenele vestesc începutul noului an, e aceea de a sparge pe străzi obiecte de teracotă și de a primi, cu cântece și țipete de bucurie, vestea Învierii lui Christos, cântată în Biserici în dimineața Paștelui.

O altă datină amintită de conferențiar e aceea a îmbrățișării de pace cu prietenii și dușmanii, după ce preotul oficiant a vestit Învierea Domnului. Gestul e totdeauna înso-

țit de formula « Christos a înviat », care de-alungul întregii săptămâni următoare Paștelui e formula de salut, în Grecia, ca de altfel în întreaga lume ortodoxă.

Datini familiare. Cu un ceremonial special capul familiei duce la cuptor sau la frigare mielul pascal, care va fi mâncat împreună cu rudele și prietenii, și din care se vor înfrupta toți trecătorii ce ar păși pragul ca sei în ziua de Paști. Prânzul pascal e completat de dulciuri caracteristice, care sunt colaci dulci cu o cruce în centru. Tărani obișnuiesc să le pună pe mormintele celor dragi, făcându-i în felul acesta părtași ai praznicului Învierii, care conform făgăduinței lui Christos e și învierea la viață veșnică a tuturor creștinilor morți în har.

După ce a mulțumit Profesorului Avouris pentru interesanta prezentare a datinilor poporului Grec, în care « sunt coagulate vechi rituri idolatre ale Greciei antice și tradițiile poporului alimentate de speranța Învierii, mai ales în veacurile asupririi turcești », Monsiniorul Virgulin a dat cuvântul Profesorului Paolo Toschi de la Universitatea din Roma, care a ilustrat datinile pascale ale poporului italian.

Paștele în folklorul italian

După ce a amintit în treacăt riturile pascale ebraice menționate de Cartea Exodului, conferențiarul a ilustrat și interpretat principalele datini și obiceiuri ale Săptămânii Sfinte în Italia, așa cum se păstrează în folklorul de ieri și de azi, și care se succed din Duminica Floriilor până în Lunea Paștelui.

Deosebit de interesantă e datina vopsirii ouălor, care după unii cercetători ai folklorului european ar fi continuarea unui rit antic, în timp ce alții exclud această legătură cu concepțiile magico-religioase ale antichității, susținându-și teza cu argumentul după care meritele mărturii în legătură cu binecuvântarea ouălor de Paști — vopsite sau nu — datează din veacul XII.

O altă datină comună tuturor regiunilor Italiei e aceea de a da dulciurilor pascale forme artistice originale, în care deseori sunt

incorporate ouăle binecuvântate.

Riturile devoționale, cântecele și ceremoniile religioase care caracterizează Vinerea Mare au fost ilustrate de conferențiar în special cu exemplificarea formelor dramatice spectaculare, ca procesiunea cu Christos mort.

Privitor la Sămbăta Mare Profesorul Toschi a explicat semnificația atribuită de popor « deslegării » clopotelor și focurilor de Paști, datină răspândită în multe țări din Europa și care, la Florența, a dat naștere faimoasei « explozii a carului ».

Ciclul riturilor și datinilor populare se încheie în Lunea Paștelui. Oratorul a relevat câteva din aspectele cele mai caracteristice

ale acestor rituri, amintind, printre altele, manifestațiile populare de la Sanctuarul Madonna dell'Arco, în apropiere de Neapoli.

Intenționat Prof. Toschi a lăsat la sfârșitul splendidei sale comunicări ritul care, în Abruzzi, e chemat « la squilla », pe care îl socotește « cel mai sugestiv » dintre toate datinile pascale ale poporului italian și « cel mai răspunzător idealurilor Fundației Europene Drăgan de reconciliere creștină, întrucât simbol al dragostei frățești și al păcii universale ».

A încheiat manifestația o scurtă dezbateră în cursul căreia publicul, în mare parte constituit din Români, a stabilit unele analogii între datinile pascale ilustrate de cei doi străluciți conferențieri și tradițiile populare ale Săptămânii Sfinte în România.

m i s c e l l a n e a

Situația actuală a mișcării ecumenice a fost analizată de cardinalul Daniélou, în cursul unei conferințe organizată la Paris de Asociația informatorilor religioși. Cardinalul a examinat argumentul atât pe planul teologic, cât și pe cel oficial, și la nivelul raporturilor între credincioșii diferitor comunități creștine. Pe plan teologic — a spus cardinalul Daniélou — există unele neajunsuri, mai ales în ceea ce privește rolul funcției sacerdotale, al cărui studiu trebuie adâncit. La nivel oficial, adică al raporturilor între ierarhiile diferitelor Biserici, cardinalul a notat intensificarea contactelor, amintind în acest sens vizita pe care cardinalul Marty,

arhiepiscopul de Paris, a făcut-o de curând doctorului Ramsey, primat al Bisericii anglicane. Însfârșit, cu privire la raporturile între comunitățile de credincioși, cardinalul a observat că sunt satisfăcătoare contactele tot mai mari, atât în rugăciune, cât și în acțiunea caritativă. În același timp, dânsul a notat că participarea comună la Euharistie, nu este încă posibilă, fiindcă concepțiile diferitor Biserici cu privire la prezența reală, sunt oarecum divergente. Drumul uniității este încă lung — a încheiat cardinalul Daniélou — dar există mari speranțe.

Miscarea ecumenica la rascruce in Grecia ?

« Pentru prima oară » — subliniază « Episkepsis », buletinul de informații publicat la Chambésy, în Elveția, de Centrul Ortodox al Patriarhatului Ecumenic — sârbătoarea Sfântului Fotiu a fost celebrată cu deosebită solemnitate ».

În cursul Liturghiei arhieresti oficiată la mănăstirea Penteli de la Atena, profesorul Andrei Theodorou de la Facultatea de Teologie a Universității ateniene a rostit un discurs, care a dat loc la multe nedumeriri în rândurile ecumeniștilor.

După ce a ilustrat figura Patriarhului Fotiu (al cărui nume e legat de nefastele evenimente care au determinat schisma dintre Orientul și Occidentul creștin), Profesorul Theodorou a atras atenția asupra « gravelor principdii » la care se expune ortodoxia răsăriteană participând la actuala mișcare ecumenică și la « dialogul de dragoste » cu catolicii și cu protestanții.

E dureros să constatăm că discursul acesta — care deși pronunțat în prezența Episcopilor membri ai Sfântului Sinod al Greciei, nu trebuie interpretat ca o afirmare a poziției oficiale a Bisericii grecești cu privire la ecumenism — a manifestat sentimente nefavorabile mișcării ecumenice, exprimate cu un limbaj care reeditează elimatul de suspiciune și de aversiune la dialog care părea apus odată cu steaua fostului Patriarh Chrysostomos.

În șapte puncte Profesorul Theodorou a formulat « condițiile necesare » de care Biserica ortodoxă trebuie să țină seamă în contactele sale ecumenice: 1) nu trebuie uitat că Biserica ortodoxă răsăriteană constituie continuarea « pură și adevărată a Bisericii, una sfântă, catolică și apostolică, întemeiată de Christos pe temelie apostolicilor »...; 2) ortodoxiei trebuie așadar să « respingă celebra teorie a ramurilor, care constituie coloana vertebrală a eclesiologiei protestanților și a actualii mișcări ecumenice »... « Acceptarea acestei teorii a ramurilor ar echivala cu sinuciderea ortodoxiei »; 3) pentru Ortodoxie dogma constituie adevărul credinței mântuitoare. Minimalismul dogmatic, atunci când exprimă o atitudine spirituală și caracterizează tendințele actualelor eforturi de unitate ecumenică, constituie o « primejdie de moarte și o cursă pentru Ortodoxie »; 4) sunt indispensabile lungi și mari eforturi și o muncă asiduă pentru reconstruirea unității. O unitate realizată în grabă și care n'ar ține seamă de principiile de bază, n'ar fi adevărată unitate, ci o « suturare exterioară de Biserici, o clădire dărăpănată, lipsită de temelii și construită pe nisip »; 5) dialogul dragostei constituie un « efort zadarnic ». Dragostea de adevăr trebuie să inspire dragostea de aproapele și trebuie să fie principala datorie a oricărui ortodox și criteriul după care se măsoară oportunitatea contactelor interesiale. Înainte de orice, dragostea pentru ortodoxie, și apoi tot restul. Iubește ortodoxia și apoi fă ce vrei pentru ecumenism »; 6) faimoasa « *communicatio in sacris* », în jurul căreia azi se face atâta șgomot, în ciuda deosebirilor dogmatice, constituie o ignorare de neiertat a eclesiologiei ortodoxe. Comuniunea sacramentală e totdeauna rodul și expresia unității în aceeași credință a Bisericii. Acolo unde există o situație de despărțire, comuniunea sacramentală e un lucru avântat, sacrileg și nelegiuit; 7) eforturile ortodoxe care tind la unitate nu trebuie să

neglijeze spiritul și sensibilitatea poporului ortodox, adânc legat de tradițiile proprii credințe.

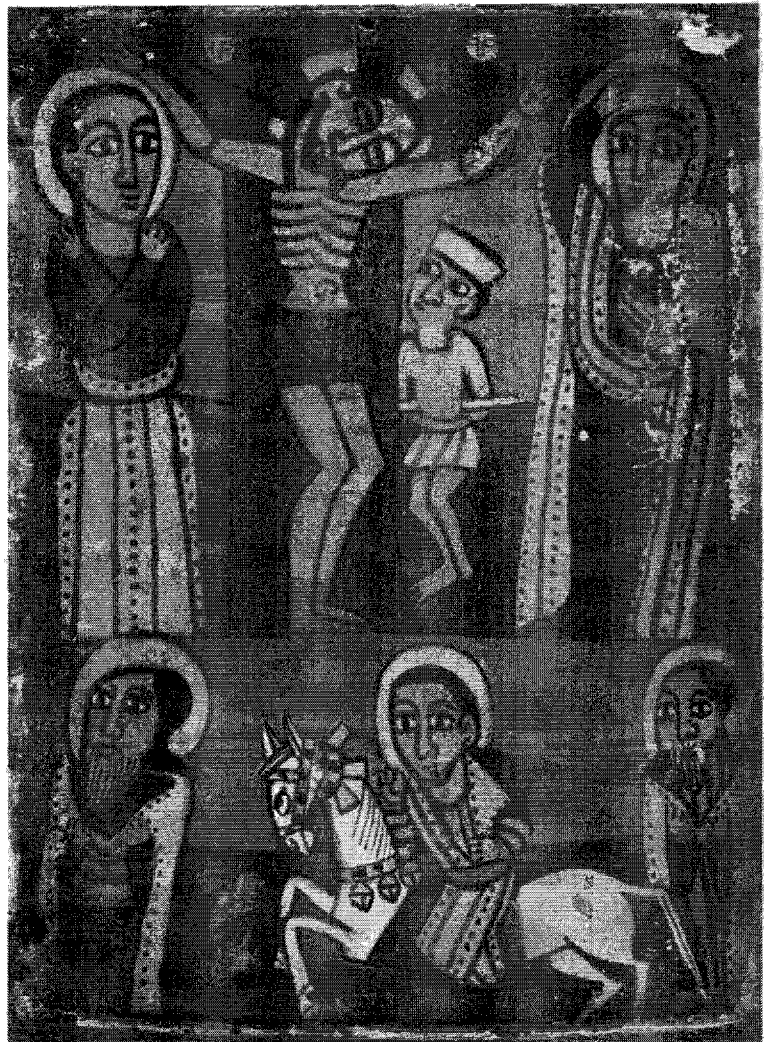
« Faptele de mai sus, care fără îndoială indică o accentuare a neîncrederii în mișcarea ecumenică, existentă de totdeauna în Grecia, nu pot totuși fi considerate ca elemente care ar indica o schimbare oficială a poziției luate de Biserica Greciei » — comentează « Episkepsis ».

« Sfântul Sinod a numit recent reprezentanți pentru toate comisiile panortodoxe însărcinate cu dialogul cu alte Biserici ». Comentatorul articolului menționează apoi un articol al arhimandritului Elias Mastroyannopoulos publicat acum câteva luni, din care rezultă că pozițiile Bisericii grecești cu privire la ecumenism sunt « mult mai puțin rigide » decât cum lasă să se înțeleagă teologul de la Atena.

E știut că Bisericile ortodoxe se bucură de o largă autonomie, atât pe plan juridic cât și administrativ, de unde definiția de « autocefale ». Chiar Patriarhul Ecumenic de Constantinopol Athenagoras I, Capul spiritual al întregii ortodoxii, are puteri limitate asupra altor Biserici, care pot să respingă și chiar să nu aprobe inițiativele sale. Cum s'a întâmplat, de pildă, când Biserica Greciei a respins propunerea Patriarhului Athenagoras de a trimite doi observatori la Roma pentru Conciliul Ecumenic, de a crea comisii pe lângă

Vatican și de a ratifica întâlnirea de la Ierusalim. Această autonomie, păzită cu gelozie de oamenii Bisericii grecești, ar putea fi amenințată — spun ei — de o reapropiere de Roma. Noul Primate Jeronimos se găsește în situația de a trebui să ia poziție între tradiționaliștii ostili unei întâlniri cu Roma, și o mare parte din opinia publică, favorabilă unirii.

Patriarhul Jeronimos a știut însă să echilibreze, cu înțelepciune, cele două curente. El n'a făcut nici un gest spectacular, dovădindu-se prudent chiar în declarațiile făcute cu privire la ecumenism. Primatele Greciei e favorabil dialogului, deși păstrează cu fermitate anumite condiții care caracterizează atitudinea tradiționalistilor. Cu formula aceasta a reușit până acum să țină în frâu cele două curente. Dar în același timp el a făcut o vizită Patriarhului Athenagoras la Constantinopol și a acceptat aproape toate inițiativele sale în vederea unei reapropieri de Roma. Si trebuie relevat faptul că de treisprezece ani un Primate al Greciei nu se ducea în vizită la Patriarhul Ecumenic, Cap spiritual al celor 150 milioane de ortodocși din întreaga lume. În felul acesta Patriarhul Jeronimos lasă Patriarhului Athenagoras inițiativele deosebit de importante, păstrându-și libertatea de a accepta sau a respinge pașii care ar putea fi dezaprobați de curentul tradiționalist.

Icoană coptă

S'A STINS DIN VIATA EPISCOPUL IULIU HOSSU

Stirea trecerii la cele veșnice a episcopului Iuliu Hossu, mort într-un spital din București unde fusese internat de urgență, a fost primită cu consternare de românii rezidenți în Italia, atât catolici cât și ortodocși.

Duminică 11 Mai Mons. Aloisie Tăutu, rector al bisericii române din Roma, a oficiat, împreună, cu monsiniorii Ovidiu Bejan și T. Crisau, un parastas pentru odihna sufletului sfânt al celui dispărut.

În cursul slujbei religioase, la care au asistat, împreună cu un mare număr de credincioși români, reprezentanți ai Congregației Orientale și Institutului Oriental, Mons. Tăutu a rostit o cuvântare, evocând înaltele virtuți arhieresti și patriotice ale episcopului Hossu, dragostea sa pentru cler și popor, activitatea și vizitele sale pastorale în cuprinsul diecezei pe care a păstorit-o 30 de ani, neclintita sa fidelitate față de Sfântul Scaun și de unirea cu Roma săvârșită acum trei sute de ani de apostolii cauzei române și creștine în Transilvania.

O viața exemplară, aceea a Prea sfințitului Hossu, în întregime închinată binelui credincioșilor și națiunii române.

Era ultimul episcop supraviețuit celor șase păstori morți în închisori ai Bisericii unite, suprimată în Decembrie 1948 cu un decret ministerial care viola normele Constituției naționale asupra libertății religioase.

Splendidă figură de Păstor și de martir al credinței, preasfântul Hossu a rămas credincios până la ultima suflare legământului cu Roma, care pentru poporul român a însemnat trezirea conștiinței latinității sale și a fost « cel mai de seamă bine cultural » din istoria României ».

În ultimii ani prezența Episcopului Hossu, în jurul căruia se strâneau compacte devotamentul și dragostea credincioșilor Bisericii numai oficial suprimată, devenise o problemă pentru regim. Episcopul Hossu era ultimul martor al nesăbuitului act care, reducând la tăcere Biserica unită, inegalabilă maestră de românism într-o Transilvanie în care românii erau singura naționalitate care nu se bucura de nici un drept, punea implicit premisele acelei vaste acțiuni de propagandă a revizionismului maghiar, la care asistăm azi.

Oficial, moartea a închis definitiv « cazul Hossu ». Dar numai oficial. Fiindcă pentru credincioșii săi Prea Sfințitul Hossu e mai viu ca oricând. Viu întru slava făgăduită de Christos acelora a căror singură pâine de toate zilele e credința. Si viu în fruntea unei Biserici pe care legile oamenilor n'o pot nimici în nici un fel, fiindcă Bisericile sunt instituții dumnezeiești și nu improvizații de moment ale mașinațiilor și intereselor politice.

Mormântul Prea Sfințitului Iuliu Hossu va rămâne pentru multe generații mărturia unei prezențe în fața căreia chiar moartea e neputincioasă. Si prezența aceasta va ține vie în mulți flacăra credinței pentru care, pe urmele celor șase episcopi ai Bisericii martire care și-au sfârșit zilele în închisori sau în mănăstirile unde le fusese fixat domiciliul obligatoriu, Prea Sfințitul Hossu a îndurat, cu tărie și seninătate, mucenicia spirituală a ruperii forțate de turma sa.

În fața mormântului său vrem să amintim celor care l'au iubit și l'au prețuit, un document care, la distanță de douăzeci de ani de la elaborarea lui, nu și-a pierdut cu ni-

mic actualitatea și eficacitatea. Ba dimpotrivă, vine să îmbărbăteze și să întărească în credință pe mulți. E un fragment din scrisoarea pastorală adresată de Prea Sfințitul Iuliu Hossu, episcop de Cluj și Gherla, în 30 Sept. 1948 — adică puțin înainte de suprimare a Bisericii Unite, clerului unit.

« În ceasul greu prin care trece Sfânta noastră Biserică, înoesc tot ce-am vestit și trăit în cursul celor 31 de ani de episcopat pentru întărirea credincioșilor și mântuirea sufletelor.

Pentru numele Domnului Nostru Isus Christos, vă rog, Frații mei iubiți, stați tari în credință, întăriți pe scumpii credincioși, reamintiți-le ce le-am vestit dealungul celor trei decenii ale păstoririi mele, întăriți-vă, îmbrățișați-vă unii pe alții, și atunci Dum-

nezeul păcii și al dragostei va fi cu voi.

Dragoste și pace cu toți, dar credința să nu fie dată în schimb pentru nimic în lume. Ce sunt suferințele și necazurile trecătoare ale lumii acesteia în fața măririi ce se va arăta întru voi? V'am rugat să mă știți totdeauna unit sufletește cu voi. Azi mai ales sunt cu sufletul nedeslipit de voi.

Rog pe totputernicul Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Isus Hristos să vă întărească în credință cu puterea Spiritului Sfânt pe care l'ați primit cu sfânta Taină a profeției, și pe Maica Domnului și a noastră să vă ocrotească în inima ei neprihănită de Maică iubitoare. Darul Domnului nostru Isus Hristos să fie cu voi cu toți. Amin. Dragostea mea să fie cu voi cu toți în Isus Hristos, Amin ».

Intrunirea Grupului Mixt de Lucru

Problema adesiunii Bisericii catolice la Consiliul Mondial al Bisericilor din care fac parte aproape toate comunitățile creștine constituite, a fost una din temele, dacă nu chiar tema centrală, a discuțiilor întrunirii anuale a Grupului mixt de lucru.

Au fost deasemeni examinate diferitele posibilități de colaborare pe plan științific, teologic, practic și caritativ dintre Consiliul de la Geneva și Biserica romano-catolică.

Grupul mixt a fost apoi chemat să se pronunțe asupra unui raport referitor la metodele și instrumentele de adoptat pentru o « mărturie comună » a creștinilor, mai ales în teritoriile de misiune.

Dar tema centrală a actualei întruniri a fost, — cum spuneam — intrarea Bisericii Romei în Consiliul de la Geneva. Grupul mixt a examinat considerațiile supuse întrunirii de o comisie specială de șase membri, întrunită în Decembrie 1969 și în Martie trecut, pronunțându-se asupra temeiniciei elementelor conținute în acest raport, și stabilind în ce măsură ele sunt suficiente pentru o ulterioară studiere a chestiunii.

Pe baza datelor prezentate de această comisie, Grupul mixt a elaborat un text care dacă va fi aprobat de Roma și de Geneva, va fi adus la cunoștința opiniei publice mondiale și va servi drept schemă a unei discuții în care va fi angajată întreaga lume creștină. Aceasta pentru ca hotărârea finală asupra unei probleme atât de importante pentru dezvoltările succesive ale cauzei unității să fie rezultatul reflectării întregului popor al lui Dumnezeu.

Nimic concret, așadar, — cel puțin pentru moment — cu privire la aderarea Bisericii catolice la Consiliul Bisericilor. O simplă « ipoteză de lucru », care însă lasă să se întrevadă încă de pe acum dacă nu chiar o soluție, în orice caz o orientare de principiu corespunzătoare realității situației ecumenice de azi. O orientare care să ducă ulterior la o soluție pentru intrarea Bisericii catolice în Consiliul de la Geneva, mai puțin complicată și mai logică decât aceea a creierii unei noi organizații intereclesiale (cu Biserica catolică) în locul actualului Consiliu, sau ca aceea a continuării colaborării actuale după metoda folosită până acum, care ar perpetua rivalitatea — dacă nu reală, în orice caz aparentă — dintre cele două

« centre » ale mișcării ecumenice.

Aceasta nu înseamnă că ipoteza de lucru luată drept bază a discuțiilor actualei întruniri de la Neapoli a Grupului mixt de lucru n'ar fi prezentat, la rândul ei, multe dificultăți de realizare practică, și pe care comisia însărcinată să studieze problema intrării catolicilor în Consiliu nu le-a trecut sub tăcere. Din potrivă, în limitele posibilului, această comisie a încercat nu numai să le releve, dar să le clarifice și să traseze linia pe care să fie impoștată o eventuală discuție capabilă să elimine greutățile actuale. Care sunt aceste greutăți?

În primul rând doctrina catolică asupra primatului și a jurisdicției universale a Papii. Aderarea Bisericii catolice la Consiliu — asigură raportul amintit — nu numai că n'ar știrbi cu nimic această autoritate a Papii, dar dimpotrivă Consiliul i-ar da o dimensiune nouă.

De asemeni poziția juridică a Sfântului Scaun, adică existența unui « Stat » al Vaticanului, nu e socotită o piedecă fundamentală în calea aderării Bisericii catolice la Consiliu.

Privitor la « greutatea » numerică a Bisericii catolice și la entitatea reprezentanței ei în Consiliu, ele ar trebui să implice recunoașterea contemporană a unității acestei Biserici, care se consideră o unică comuniune universală, și a varietății ei culturale și geografice. Ar fi, așadar, vorba de o dublă adesiune: aceea a Bisericii catolice ca « unică Biserică membru », și aceea a tuturor Conferințelor Episcopale care o constituie, cu calitate de « membri participanți ».

Curentele contrarii adesiunii catolice la Consiliul de la Geneva nu-și ascund preocupările asupra unei posibile acceptări a unei astfel de formule, care ar scinda unitatea Bisericii catolice.

În orice caz, pentru moment e vorba de o simplă ipoteză, de soluții provizorii, multe dintre care discutabile, destinate să dea loc la multe nedumeriri atât în rândurile catolicilor cât și în unele comunități protestante.

Totuși, ele au constituit o bază utilă de discuție și de confruntare a pozițiilor, tocmai datorită voinței de eliminare a dificultăților care se împotrivesc încă unei colaborări mai strânse și mai frățești între Bisericile creștine.